

ЕКОЛОГІЧНА СТЕЖКА «ЧОРНОБИЛЬСЬКОЮ ЗОНОЮ ВІДЧУЖЕННЯ»

Внаслідок погіршення екологічної ситуації в країні, що супроводжується забрудненням довкілля, нераціональним використанням природних ресурсів та зменшенням біологічного різноманіття. Виникає багато проблемних питань щодо формування відносин між людиною та природою. Питання екологізації свідомості громадськості пов'язано з екологічним вихованням та культурою окремої людини, незалежно від її віку, освіти й соціального статусу. Перспективним напрямом підвищення та розвитку екологічної свідомості населення є створення екологічних стежок. Організація екологічних стежок – одна з форм виховання екологічного мислення та світогляду. Екологічна стежка – це пізнавально-туристична стежка, яка облаштована та містить особливо охоронювані прогулянково-пізнавальні маршрути, створювані з метою екологічного виховання населення.

Під час навчальної дисципліни «Заповідна справа» здобувачами вищої освіти розглядалася можливість створення екологічних стежок для екологічного виховання молодого покоління. Так, здобувачами вищої освіти було запропоновано варіант створення екологічної стежки в межах Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника. Дослідники відмічали, що вже через декілька років після аварії на ЧАЕС в зоні радіоактивного забруднення, поступове відтворення тваринного і рослинного світу: сприятливими умовами для цього стали евакуація населення й припинення тут господарської діяльності. Прогноз дослідників на майбутнє був сприятливий – очікувалось повільне перетворення антропогенних ландшафтів у наближені до природних комплекси Полісся. Метою створення такої екологічної стежки є пріоритетний напрям інформаційно-просвітницького поширення знань та підвищення обізнаності щодо цінностей біологічного й ландшафтного розмаїття, формування екологічної свідомості, культури та поваги до природи. Зона відчуження та зона безумовного (обов'язкового) відселення є унікальною частиною найбільш типових природних комплексів Полісся, які потребують збереження в природному стані та постійного екологічного моніторингу довкілля.

Екологічна стежка «Чорнобильською зоною відчуження» знаходиться в Іванівському районі Київської області за двадцять три кілометра на північ від м. Чорнобиль в м. Прип'яті та його околицях на території природоохоронного Державного агентства по управлінню зоною відчуження. Екологічна стежка розрахована на учнів шкіл, вчителів, студентів що відпочивають, організованих екскурсійних груп та ін. Екологічна стежка відвідується організовано під керівництвом гіда та інспектора природоохоронного Державного агентства по управлінню зоною відчуження. Загальна протяжність стежки – 13 км 700 метрів тривалістю до 4 год. Маршрут по стежці здійснюється як на авто, так і пішки. На маршруті передбачено 6 видових зупинок, на яких гід ознайомить Вас з унікальністю цих місць, флорою і фауною. При проходженні екологічної стежки забороняється: відхилятися від маршруту, торкатися до споруд, дерев, рослин, їсти пити, палити на відкритому повітрі, вживати алкогольні напої, сідати на землю, ставити особисті речі на землю, вивозити будь-які предмети, залишати малюнки, надписи.

Зупинка 1 – «Ставок з сомами». Екологічна стежка проходить біля ставу з сомами. Штучно створена водойма призначалася для охолодження нагрітої води в реакторах енергоблоків Чорнобильської АЕС. Для раціонального використання водойми в ній розводили рибу, а тепер не зважаючи на високий рівень радіації в ній живе безліч риби. Після аварій на АЕС, коли люди поїхали з уражених радіацією територій, природа швидко почала відновлюватись.

Тут можна познайомитися з найбільшим прісноводним хижаком – сомом. Зазвичай ці величезні рибини ховаються на дні річок, а в каналі охолодження ЧАЕС їх можна не тільки побачити, а й погодувати. Ловити цю рибу і вживати не можна, оскільки у ній накопичуються радіоактивні речовини.

Зупинка 2 – «Чорнобильський міст смерті». Звичайний пішохідний міст, який з'єднував місто з Чорнобильською АЕС отримав назву «міст смерті». Під час аварії на Чорнобильській АЕС цей міст накрила радіоактивна хмара, радіаційний фон сягав 600 Р/год. Серед населення ходила легенда, що людина, яка пройшла по цьому мосту, через кілька днів неодмінно помирала. Це звичайно вигадка, але за даним мостом закріпилась така негативна назва.

Зупинка 3 – «Рудий ліс». Сосновий ліс, який розташовувався у безпосередній близькості від Чорнобильської АЕС. Соснові насадження зазнали потужного впливу радіації, яка пофарбувала хвою в цегляний колір, і перетворила ліс на «рудий» або «іржавий». У зв'язку з можливим вторинним джерелом радіоактивного забруднення довкілля, частина цього лісового масиву була похована під ґрунт. Згодом, екосистема почала відновлюватися і на цьому місці почали рости молоді сосни.

Зупинка 4 – «Парк атракціонів в Прип'яті». Відкриття парку було заплановано на 1 травня 1986 року, але через катастрофу йому так і не судилося прийняти гостей. Символом як Прип'яті, так і всієї Чорнобильської зони стало колесо огляду, на якому так ніхто і не покатався. Напівзруйновані гойдалки і занедбані алеї підкреслюють контраст між минулим і сьогоденням.

Зупинка 5 – «Секретна радіолокаційна станція дуга» (Чорнобиль 2). Найбільш відомою пам'яткою Чорнобильської зони є радіолокаційна станція ДУГА-1. Станція створювалася з метою відстеження запуску ракет з території США в період холодної війни, а 1-й і 2-й енергоблоки АЕС мали подавати струм прямо на станцію. У Радянському Союзі було три таких комплекси. Перших двох радарних антен вже давно не існує, а ось чорнобильська – вціліла. Довгий час об'єкт був засекречений. Проте, сьогодні це одне з найулюбленіших місць для відвідування і фотографування.

Зупинка 6 – «Кладовище барж і кораблів». Затока річки Прип'ять – Чорнобильський затон – використовувалася для ремонту кораблів на місцевому суднобудівному заводі. Внаслідок катастрофи на АЕС, всі судна, які зазнали радіаційного впливу при транспортуванні вантажів, потрібно було помістити в якийсь відстійник. Саме ця тиха заводь і була обрана місцем їх останнього спочинку. Так, тут і з'явилося кладовище барж і кораблів.

Екологічна освіта та виховання населення можливі лише при умові, що зміст екологічних навчальних дисциплін стане основою для розвитку екологічно-орієнтованих цінностей, які дозволять усвідомити цінність природи для задоволення матеріальних, пізнавальних, культурних, естетичних і духовних потреб людини; зрозуміти, що людина – це частина природи.

